

Η ΓΟΥΜΕΝΙΣΣΑ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΟΜΑΤΑΣ

ΔΙΗΓΗΜΑ

να πρωί, ἄρχισ' ὁ κὺρ ὑπονωματάρχης, εἶχα λάβη διαταγὴ νάβρω ποῦ εἶχε κάμη τὴ φωλιά της ἡ γουμένισσα τῆς Μεγαλομάτας, ποὺ ἄφησε τὴ νύχτα τὸ μοναστήρι της κ' ἔφυγε μαζί μὲ κάποιον ἀγαπημένο της. Καὶ γὰρ δὲν εἶξερα τί νὰ κάμω τότες. Ποῦ μπορούσα νὰ ξέρω ποῦ βρίσκεται; Νάχουνε τάχα κρυφτῆ σὲ κανένα χωριάτικο καλύβι κάτω στὸν κάμπος; Ἡ νάχουνε τρυπώση μέσα στὸ λόγγο; Ἡ μὴν ἦτανε κρυμμένοι στὴ χώρα; Δὲν εἶξερα τὸ λοιπὸν πῶς νὰ ἐνεργήσω. Μὰ ἔπειτα σκέφτηκα, πῶς μιὰ γουμένισσα, ποὺ φεύγει μ' ἓνα νέον ἀπὸ τὸ μοναστήρι της, δὲ μπορεῖ νὰ τήνε δεχτῆ ὁ κάμπος ἢ ὁ λόγγος. Ἀνθρώπος ὄξω στὸ ξέχωρο εἶναι βέβαιο πῶς δὲ θὰ βρεθῆ νὰ τοὺς τὸ συχωρέση. Μόνο στὴ χώρα ὅλα γένονται... Ἐκεῖ θᾶναι κρυμμένοι, εἶπα. Κ' ἔτσι πῆρα δυὸ χωροφυλάκους κ' ἄρχισα τὴν ἔρευνά μου στὶς γειτονιές... Νὰ μὴν τὰ πολυλογᾶμε τὸ λοιπὸν, βρῖσκω μιὰ γριὰ κ' ἔρχεται καταπάνω μου. Τὴν ἐκόντεψα τότες. Μὰ κείνη σταυροκοπιώτανε...

— Τί εἶναι, μαννίτσα μου; τὴ ρωτᾶω!

— Ἀπώλεια, μούπε, καπιτάνιο μου, ἀπώλεια!

— Τί εἶναι; τῆς εἶπα.

— Νά, καπιτάνιο μου ἡ γουμένισσα τῆς Μεγαλομάτας...

— Ἀ, ἔκαμα, ἡ γουμένισσα τῆς Μεγαλομάτας. Λοιπὸν;

— Ἦρτε μὲ τὸν ἀγαπητικό της καὶ κρυφτήκανε σὲ κείνο τὸ σπίτι.

Καὶ μοῦδειξε ἡ γριὰ τὸ σπίτι. Μὰ δὲν ἔπαυε ὅλη τὴν ὥρα νὰ λέη :

— Ἀπώλεια, ἀπώλεια!... Ντροπή, ὦ, τί ντροπή!...

Ῥωτόσο ἐγὼ μὲ τοὺς δυὸ χωροφυλάκους ἀνέβηκα στὸ σπίτι, πὺν μοῦδειξε ἡ γριά, καί, χωρὶς πολλὰ λόγια, ἐσπάσαμε τὴν πόρτα τῆς κάμαρας, πὺν εἶχανε κρυφτῆ οἱ δυὸ νοικοκυραῖοι, καὶ τοὺς βρήκαμε μέσα.

Σὰ μᾶς εἶδανε, ξαφνιστήκανε. Ὁ γαμπρὸς ἔσπρωξε τὴ γουμένισσα καὶ τὴν πέταξε πέρα σὰ σκουπίδι κι' αὐτὸς ἀνοιξε μὲ μιᾶς τὸ παραθύρι καὶ χωρὶς νὰ σκεφθῆ τίποτα ἐπήδησε ὄξω. Ἦτανε χαμηλὸ τὸ παραθύρι. Τρέχω τότες στὸ παραθύρι γιὰ νὰ ἰδῶ μὴν ἐσκοτώθηκε. Μὰ τότε βλέπω γεροντὰ νὰ τρέχη γιὰ νὰ γλυτώσῃ.

— Τρεχάτε, παιδιὰ, φωνάζω. Τρεχάτε γλήγορα μὴ μᾶς φύγη. Πηγαίνετε κ' οἱ δυὸ σας. Φωνάζτε καὶ μιὰ ἄμαξα νὰ ἔρθῃ δῶ.

Οἱ χωροφυλάκοι ἐφύγανε.

Ἡ γουμένισσα τὰ εἶχε τελειωτικὰ χαμένα.

— Δὲν εἶναι τίποτα, τῆς ἔλεγα, προσπαθῶντας νὰ τὴν ἡσυχάσω.

Μὰ ἦτανε ὀμορφη, πολὺ ὀμορφη. Μοῦκαμε ἐντύπωση! Καὶ νέα. Ὅσο εἴκοσι χρονῶνε...

Σὲ λίγο ἦρθε ἡ ἄμαξα. Μπήκαμε γὼ κι' αὐτὴ μέσα καὶ τραβήξαμε γιὰ τὴν ἀστυνομία.

Μέσα στὴν ἄμαξα ἡ γουμένισσα μοῦ διηγήθηκε ὅλη τὴν ἱστορία:

— Πρὶν ἀπὸ μένα, ἄρχισε, ἦτανε γουμένισσα στὸ μοναστῆρι ἡ θεία μου. Αὐτὴ ἀπὸ μικρὴ μὲ πῆρε στὸ μοναστῆρι καὶ μανάθρεψε κεὶ μέσα. Τὸν κόσμον τὸν ὄξω καλὰ-καλὰ δὲν τότε γνῶριζα ἀν ὑπάρχη. Ἐκεῖνη ἡ συχωρεμένη μ' ἔμαθε καὶ τὰ λίγα γραμματάκια πὺν ξέρω, κείνη μ' ἔμαθε καὶ νὰ ψάλλω λίγο. Κ' ἦμουν εὐτυχισμένη διαβάζοντας τὸ ψαλτῆρι καὶ ψάλλοντας τ' Ὁχτωῆχι. Μὰ ἡ τύχη μου τῶχε ν' ἀφήσῃ ἡ θεία μου τὸν κόσμον. Κ' ἔτσι πρόπερσον, δεκοχτῶ χρονῶνε

κορίτσι, μὲ κάμανε γουμένισσα. Σὲ λίγον καιρὸ κατόπι, πέρσυ, τὴν ἡμέρα τῆς Παναγίας, πού γιορτάζει τὸ μοναστήρι, τότε πρωτόειδα τὸ Γιώργη... Μὲ μάγεψε ἀμέσως! Τὰ μάτια του ἦτανε μιὰ ἀστραπή γιὰ μένα. Τὸ κατάλαβε τότες, φαίνεται, καὶ κείνος. Τὸν εἶχα ἀγαπήση! Ἦμουνα γουμένισσα, λέει ὁ κόσμος, καὶ δὲν ἔπρεπε ν' ἀγαπήσω. Μὰ δὲν πάει νὰ λέη ὁ κόσμος...

Ἐκεῖ ἐστάθηκε λίγο ἡ γουμένισσα. Καὶ πάλι ξακολούθησε. Ἐγὼ τὴν κοίταζα στὰ μάτια.

— Κάτι, εἶπε, γεννιώτανε μέσα μου κείνη τὴν ἐποχή. Κάτι παράξενο. Ἡ ἀγάπη τάχα; Ὅταν ἀνθίσανε στὸ μοναστήρι οἱ πορτοκαλλιές, ἦμουνα σὰ μεθυσμένη. Ἐξοῦσα σὲ μιὰ κάτασπρη θάλασσα. Ζητοῦσα νὰ πιῶ ὅλα τὰ πάντα. Καθὼς ἔμπαινε ἡ εὐωδιὰ ἀπὸ τὸν κῆπο μέσα στὸ κελί μου, μαζὶ μ' ἓνα τρελούτσικο ἀεράκι, μ' ἔκανε νὰ σφίγγω τὰ δόντια μου... Δὲν ἔσκεφτόμουνα τίποτα ὅμως. Κάτι μόνο αἰστανόμουνα. Αἰστανόμουνα μιαν ἀπέραντη χαρὰ, πού μ' ἄνοιγε τὴν ἀγκαλιά της, πού ἄπλωνε τὸ χέρι της ἀπὸ τὸ παραθύρι μέσα στὸ κελί μου... Κι' ὅμως ἐγὼ δὲν ἔπρεπε νὰ χαίρωμαι τὴ ζωὴ. Ἦμουνα καλογοριὰ καὶ μάλιστα γουμένισσα. Δὲν ἔπρεπε. Ἔτσι λέει ὁλος ὁ κόσμος. Αὐτὸ μ' ἔστενοχωροῦσε κάπως. Ἐλεγα: δὲν πάει νὰ λέη ὁ κόσμος... Μὰ σκεφτόμουνα: ἂν ὁ Γιώργης μου λέει τὸ ἴδιο; Τότες; Μὰ ἔπειτα ἔλεγα: ὁ Γιώργης μου δὲν εἶναι κόσμος. Εἶναι κάτι ἄλλο...

» Καὶ σὰν ἔπεφτα τὸ βράδι στὸ κρεβάτι, ἄγριοι ἀναστεναγμοὶ μοῦ ξεφεύγανε. Κ' ἔσφιγγα σφιχτὰ τὰ στήθια μου μὲ θυμὸ ἀπάνω στὸ ξερό μου κρεβάτι. Καὶ περνοῦσα νύχτες ὀλάκερες δίχως νὰ κλείσω μάτι. Κ' ἔβλεπα ὅλη τὴ νύχτα νὰ περνᾶνε μπρὸς στὰ μάτια μου ὅλες οἱ δημοφιῆς τοῦ κάμπου, τὰ νεραντζάνθια, οἱ κρίνοι, κρίνοι, τριαντάφυλλα, φράχτες μὲ τριαντάφυλλα, καὶ κεῖ ἀνάμεσά τους τὸ Γιώργη, τὸ Γιώργη μου... Μὰ μὲ μιᾶς τὰ δυὸ μεγάλα μάτια τῆς Παναγίας τῆς Μεγαλομάτας, σὰ μάτια ξαγοριμένου βωδιού, παρουσιαζόντανε μπρὸς μου! Εἶναι στὸ μοναστήρι ἓνα

Δ. ΣΟΥΧΟΥ

ΠΡΟΣΦΟΡΑ SALON 1921

μεγάλο κόνισμα τῆς Παναγίας μὲ κάτι μάτια μεγάλα, μεγάλα, πού πιάνουνε τὸ μισὸ πρόσωπό της... Μιὰ μέρα μπῆκα στὴν ἐκκλησιά καί, καθῶς μὲ κοίταζε μὲ τὰ ὀρθάνοιχτα μάτια της, ἄφωνη κι' ἀκούνητη, τὴν ἐντρόπηκα. Εἶν' ἀλήθεια· τὴν ἐντρόπηκα. Μοῦ φάνηκε σὰ νὰ μοῦλεγε: «Τί εἶν' αὐτά, κόρη μου;» Ἐβγῆκα τότες γλήγορα-γλήγορα ἀπὸ τὴν ἐκκλησιά. Ἦμουνα κατατρομαγμένη. Καὶ κείνη τὴν ἡμέρα μοῦ φανήκανε πάλε τὰ δυὸ μεγάλα ὀρθάνοιχτα μάτια τῆς Παναγίας σὰ δυὸ μάτια βωδιοῦ, πού ἤθελε νὰ μοῦ ριχτῆ καὶ νὰ μὲ σκοτώσῃ μὲ τὰ κέρατά του. Τὴν ἐφοβώμουνα τὴν Παναγία τὴν Μεγαλομάτα.

»Μιὰν ἄλλη μέρα ὅμως τὴν εἶδα τὴν Παναγία μικρὴ μπροστά μου. Τὴν εἶδα νὰ ἐξευτελίζεται μπρὸς μου. Ἀκούστε: Ἦθελα νὰ ἰδῶ ἂν εἶμαι τάχα ὁμορφη. Πρὶ νὰ ἰδῶ τὸ Γιώργη, ποτὲ δὲν ἐσκέφτηκα νὰ τὸ μάθω αὐτό. Μὰ τότες, πού ἤθελα νὰ τὸ μάθω, πῶς νὰ τὸ μάθαινα; Στὸ μοναστήρι καθρέφτης δὲ μπαίνει... Μὰ τὸ κόνισμα τῆς Παναγίας εἶχε μπροστά ἓνα γιालί. Ἐνα πρωῖ, πού πῆγα μοναχὴ μου στὴν ἐκκλησιά, ἐκοίταξα μέσα στὸ γιालί. Κ' εἶδα τὸ πρόσωπό μου. Ἦμουνα ὁμορφη. Ἀλήθεια ἦμουνα ὁμορφη. Τότες τὸ πρωτοκατάλαβα. Τὸ πρόσωπό μου ἦτανε κατακόκκινο κι' ὀλανθισμένο σὰν τριαντάφυλλο. Κοίταξα καὶ τῆς Παναγίας, πού ἦτανε μαυροκίτρινο... Τώρα πιά δὲν τὴ φοβώμουνα. Τὴν ἐλυπώμουνα μόνο... Τὰ χεῖλια μου φαινότανε μέσα στὸ γιालί χοντρά καὶ ἄγρια, σὰν κεράσια κόκκινα. Τῆς Παναγίας ἦτανε λεπτὰ-λεπτὰ καὶ μαραμένα... Τὴν κοίταξα τότες ἄλλη μιὰ φορὰ στὰ μάτια τὴν Παναγία... Καὶ τότες ἐσκέφθηκα πῶς ἀμάρτησα. Ἐβαλα τὸν ἑαυτό μου πλάϊ στὴν Παναγία... Ἄξαφνα ὅμως εἶδα πῶς ἡ ἀμαρτία αὐτὴ δὲν εἶναι κακὴ. Καὶ εἶπα: «Εἶμαι καλύτερὴ σου, Παναγία! Τί κι' ἂν ἔχεις ψυχὴ γιὰ τὸν οὐρανὸ; Ὁ οὐρανὸς εἶναι γιὰ σένα. Γιὰ μένα αἰστάνομαι πῶς εἶναι ἡ γῆ. Ἐχει μαγεῖες ἡ γῆ. Ἐχει ζωὴ ἡ γῆ, πού δὲν εἶναι φαντασίες καὶ ἀγέρας. Ἄς τὴ ζήσω ἐγὼ τὴ ζωὴ τῆς γῆς. Γιὰ σένα εἶναι ὁ οὐρανός». Ἔτσι τῆς εἶπα. Ἐκοίταζε. Ἐγὼ ὅμως ἐθυμήθηκα τὸ Γιώργη. Πόσο δυνατὸς ὁ Γιώργης! ἐσκέφθηκα.

» Ἔτσι τὸ λοιπὸν περνοῦσα στὸ μοναστήρι κοντὰ ἓνα χρόνον δλάκερον. Προχτές γιὰ δεύτερη φορὰ εἶδα τὸ Γιώργη. Ἐκεῖνος μ' ἀγάπησε, μὰ δὲν ἐπίστευε νὰ ὑπάρχη καμμιὰ ἐλπίδα. Ἀφοῦ ἤμουνα γουμένισσα, ἐσκέφθηκε πὼς δὲν τοῦ ἐπιτρέπεται νὰ ἐλπίζη...

» Σὰν τὸν εἶδα νὰ περναῖ ἀπόξω ἀπὸ τὸ μοναστήρι ἐπῆρα θάρρος τέτοιο, ποὺ πιστεύω πὼς ποτές δὲν τὸ εἶχα. Καὶ τὸν ἐφώναξα. Ἐκεῖνος μ' ἄκουσε σὰ νὰ λάβαινε προσταγή. Ἦρθε, μὰ φοβώτανε νὰ μοῦ πῆ τίποτα. Καὶ μιλούσαμε γιὰ θρησκευτικά... Γιὰ τὸ Χριστό... Ἄξαφνα ὅμως βαρέθηκα γὰρ τὴν ψευτιά.

» — Ἄφησ' τους, Γιώργη μου. τοῦπα, τοὺς Χριστοὺς. Ἄφησ' τὶς Παναγίες. Ἄφησέ τα... Σ' ὀρκίζω σὲ ὅ,τι ἀγαπᾷς...

» — Ἐσένα ἀγαπάω! μ' ἀποκρίθηκε. Δὲν ἀγαπᾷ παρὰ ἐσένα...

» — Καὶ γὼ ἐσένα! τοῦπα.

» Ἐλάμψανε τὰ μάτια τοῦ Γιώργη σὰν τᾶκουσε. Μὰ καὶ σὰ νὰ φοβήθηκε. Μὰ γὼ ἄξαφνα τοῦ εἶπα:

» — Φεύγουμε μαζί;

» — Φεύγουμε, εἶπε χωρὶς δισταγμό.

» Καὶ φύγαμε. Τᾶλλα τὰ ξέρετε.

» Ἦθελα νὰ γνωρίσω μόνο τὴ ζωὴ σ' αὐτὸ τὸν κόσμο, καθὼς βλέπετε. Τίποτ' ἄλλο... »

— Ὑπάρχει καὶ ἄλλο;

ΦΩΤΟΣ ΓΙΟΦΥΛΛΗΣ

